

«Tauran Insurance» СК» АҚ

Директордың кеңесінің шешімімен

«БЕКІТІЛГЕН»

№ 28/26 хаттама

шілде 2026 жыл

**«TAURAN INSURANCE» САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК
ҚОҒАМЫНЫҢ ЗАҢДЫ ТҮЛҒАЛАРДЫҢ ҚАРЫЗДАРЫН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ
ЕРЕЖЕЛЕРІ**

Алматы 2026 ж.

Мазмұны

- 1. Жалпы ережелер**
- 2. Сақтанушы. Сақтандырылушы. Пайда алушы**
- 3. Сақтандыру объектілерінің тізбесі**
- 4. Сақтандыру жағдайларының тізбесі**
- 5. Сақтандыру шартын жасау тәртібі**
- 6. Сақтандыру сомасы. Сақтандыру сыйлықақысы. Франшиза**
- 7. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны**
- 8. Тараптардың құқықтары мен міндеттері**
- 9. Сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері**
- 10. Сақтандыру жағдайының басталғанын және шығындар мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі**
- 11. Шығындар мөлшерін және сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау**
- 12. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі мен шарттары**
- 13. Сақтандыру жағдайларынан ерекшеліктер және сақтандыруды шектеу**
- 14. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдарлары**
- 15. Кері талап қою құқығы (Суброгация)**
- 16. Сақтандыру шартын тоқтату шарттары**
- 17. Қосымша шарттар. Дауларды шешу тәртібі**

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Заңды тұлғалардың қарыздарын ерікті сақтандыру ережелері (бұдан әрі - Ережелер) «Tauran Insurance» СК» АҚ (бұдан әрі - Сақтандырушы) заңды тұлғалардың қарыздарын ерікті сақтандыру шарттарын жасау және орындау тәртібі мен шарттарына қойылатын талаптарды белгілейді.

1.2. Осы Ережелердің шарттарына сәйкес Сақтандырушы заңды тұлғалардың қарыздарын ерікті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – Сақтандыру шарты) жасайды, олар бойынша Сақтанушының (қарыз алушы заңды тұлғаның) кредитор алдындағы міндеттемелерін орындамауы нәтижесінде кредиторда залал туындаған жағдайда сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәуекелі сақтандырылады.

1.3. Сақтандыру шарттарын Сақтандырушы заңды тұлғалармен жасайды.

1.4. Заңды тұлғалардың қарыздарын сақтандыру сақтанушының (қарыз алушы-заңды тұлғаның) кредитор алдындағы міндеттемелерін орындамауы нәтижесінде кредитордың шығындары туындаған кезде сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды көздейтін сақтандыру түрлерінің жиынтығын білдіреді.

1.5. Ережелерде мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) Сақтандырушы – Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға (пайда алушыға) немесе пайдасына шарт жасалған өзге тұлғаға шартта белгіленген сома (сақтандыру сомасы) шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті заңды тұлға.

2) Сақтанушы – Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасаған тұлға. Сақтанушы бір мезгілде Сақтандырылушы және Пайда алушы болып табылады. Сақтанушы сақтандырушыны таңдауға ерікті.

3) Өкіл – Сақтанушының атынан және мүддесінде, нотариаттық сенімхат немесе осындай құқықты растайтын өзге де құжат негізінде әрекет ететін тұлға.

4) Пайда алушы - сақтандыру шартының шарттарына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға.

5) Сақтандырылушы – оған қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын сақтандыру шартында көрсетілген тұлға.

6) Сақтандыру арқылы қорғау кезеңі - Сақтандырушының сақтандыру жағдайы басталған жағдайда сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша ықтимал міндеті туындауы мүмкін уақыт кезеңі.

7) Сақтандыру төлемі - Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде төлейтін және сақтандыру жағдайы басталған кезде мүлікке келтірілген залал сомасынан аспайтын ақша сомасы.

8) Сақтандыру сомасы – сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы.

9) Сақтандыру жағдайы – сақтандыру шартында көзделген орын алған оқиға, оның басталуына байланысты Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеті туындайды.

- 10) Сақтандыру сыйлықақысы - Сақтанушы Сақтандырушыға соңғысының сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемесін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы.
- 11) Сақтандыру аумағы – сақтандыру шарты бойынша Сақтандырушының сақтандыру арқылы қорғау қолданылатын аумақ.
- 12) Франшиза – сақтандыру шарттарында көзделген Сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату. Франшиза шарт қойылатын (шегерілмейтін) және шарт қойылмайтын (шегерілетін) болады. Шарт қойылатын франшиза кезінде сақтандырушы франшизаның белгіленген мөлшерінен аспайтын залалды өтеуден босатылады, бірақ, егер оның мөлшері осы сомадан көп болса, залалды толық өтеуге тиіс. Шарт қойылмайтын франшиза кезінде залал барлық жағдайларда белгіленген соманы шегере отырып өтеледі. Франшиза не сақтандыру сомасына пайызбен, не абсолюттік мөлшерде белгіленеді.
- 13) қарыз шарты – ол бойынша Кредитор (шаруашылық жүргізу, жедел басқару) Сақтанушының (қарыз алушының) меншігіне Қарыз нысанасын беретін, ал Сақтанушы (қарыз алушы) қарыз берушіге Қарыз нысанасын сол сомада немесе сол тектес және сападағы санына тең мөлшерде уақытылы қайтаруға міндеттенетін Сақтанушы мен Кредитор арасындағы келісім.
- 14) Қарыз нысанасы – ақша немесе тектік белгілерімен айқындалатын заттар.
- 15) Кепіл шарты – оның шарттары міндеттеменің орындалуын қамтамасыз ету тәсілін белгілейтін шарт, оған орай борышкер кепілмен қамтамасыз етілген міндеттемені орындамаған жағдайда, осы мүлік тиесілі тұлғаның (кепіл берушінің) басқа кредиторлары алдында кепілге салынған мүліктің құнынан басымдықпен қанағаттандыруды алуға құқығы бар, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген кредитор - Қарыз шарты бойынша қарыз беруші ретінде әрекет ететін және Сақтанушыға берілген ақшаның барлық сомасын немесе сол тектес заттардың тең санын қайтаруды талап етуге құқығы бар тұлға.
- 16) берешек - қарыз шарты бойынша негізгі борыш және сыйақы сомасы (егер сыйақы сақтандыру шартының шарттары бойынша сақтандыру сомасының мөлшеріне енгізілген жағдайда).
- 17) Жеке кабинет – бұл Сақтандырушының интернет-ресурсындағы Сақтанушының дербес бөлімі, оған «пайдаланушы» ретінде қол жеткізу құқығы тек Сақтанушыға ғана беріледі.
- 18) Сақтандырушының интернет-ресурсы – Интернет ақпараттық-коммуникациялық желісінде <https://ictransoil.kz/> мекенжайы бойынша орналастырылған Сақтандырушының ресми сайты
- 19) Мерзімін ұзарту - тараптардың өзара келісімі бойынша шарттың қолданылу мерзімін ұзарту.

2. САҚТАНУШЫ. САҚТАНДЫРЫЛУШЫ. ПАЙДА АЛУШЫ

- 2.1. Кредитормен қарыз шартын жасаған заңды тұлға/ЖК сақтандыру шарты бойынша сақтанушы болып табылады.
- 2.2. Сақтанушы - заңды тұлға сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде қайта ұйымдастырылған кезде оның шарт бойынша құқықтары мен міндеттері

Сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған тәртіппен тиісті құқықтық мираскорға ауысады.

2.3. Сақтандыру кезінде Сақтанушының өзінің жауапкершілік тәуекелі ғана сақтандырылуы мүмкін.

2.4. Сақтандыру шарты бойынша пайда алушы Кредитор болып табылады.

3. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІЛЕРІНІҢ ТІЗБЕСІ

3.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) Қарыз нысанасын қайтару жөніндегі Қарыз шарты бойынша міндеттемелерді орындамау нәтижесінде кредиторға (пайда алушыға) келтірілген залалды өтеу міндетіне байланысты мүліктік мүдделері қарыздарды ерікті сақтандыру шартының объектісі болып табылады.

4. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

4.1. Сақтандыру жағдайы деп Сақтанушының Қарыз шартымен көзделген тәртіпте және мерзімдерде Кредиторға қарыз нысанасын қайтару жөніндегі міндеттемелерін орындамау фактісі танылады.

4.2. Сақтанушы міндеттемелерін орындауға міндетті Қарыз шарты Сақтандыру шартында көрсетіледі.

4.3. Сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиғаның төменде санамаланған барлық белгілері болуы тиіс:

- 1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;
- 2) оқиғаның нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі залалдардың мөлшеріне қатысты болжауға болмайтындығы;
- 3) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде оқиғаның сөзсіз және объективті түрде орын алу қаупінің болмауы, бұл туралы тараптар немесе кем дегенде Сақтанушы алдын ала білген немесе хабардар болған жағдайларды қоспағанда;
- 4) оқиғаның басталуы Сақтанушының (Сақтандырылушының) мүліктік мүддесі үшін теріс, қолайсыз экономикалық салдарға әкеледі;
- 5) оқиғаның басталуы Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) ерік білдіруімен және (немесе) қасақаналығымен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтыс алу мақсатын көздемейді (алып-сатарлық тәуекелі).

4.4. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлер болып табылатын қарыз алушыларды сақтандыру кезінде сақтандыру жағдайы 4.1-тармақта көрсетілген оқиға мына себептердің салдарынан орын алған жағдайда басталды деп танылады:

- 1) Сақтанушыны соттың заңды күшіне енген шешімі негізінде банкрот деп тану және әділет органдарының оны заңды тұлғалардың мемлекеттік тіркелімінен шығару туралы шешімі;
- 2) кепіл нысанасы болып табылатын және сонымен бірге Сақтанушының негізгі табыс көзі болып есептелетін мүліктің (автомобиль көлік құралдарын қоспағанда) өрт, жарылыс, найзағайдың түсуінен, құбырлардың жарылуынан туындаған су құбыры, кәріз немесе жылыту жүйелерінен судың басуы, ағаштардың құлауы, басқарылатын әуе кемелерінің немесе олардың бөлшектерінің құлауы, дүлей апаттар, үшінші тұлғалардың заңсыз

әрекеттері салдарынан толық жойылуы (жоғалуы) нәтижесінде келтірілген залалға байланысты сақтанушының өз міндеттемелері бойынша жауап бере алмауы;

3) еңсерілмейтін күш мән-жайларының басталуы нәтижесінде сақтанушының тұрақты табысын жоғалтуы, яғни мынадай дәлелді зияншылардан туындаған төтенше және осы жағдайлар кезінде еңсерілмейтін жағдайлар: су тасқыны, жер сілкінісі, топырақтың шөгуі, көшкін, тас құлау, қар көшкіні, боарн (дауыл), құйын, құйын, сел тасқыны, жер асты суларының әсері.

4.5. Қарыздарды ерікті сақтандыру шартының шарттарында сақтандыру шартында ерекшелік (шектеу) ретінде көрсетілген жағдайлардан басқа кез келген себеп бойынша туындаған сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған шығындар үшін сақтандырушының жауапкершілігі көзделуі мүмкін.

4.6. Сақтанушы қарыздарды ерікті сақтандыру шартын жасау кезінде жоғарыда аталған жағдайлардың бәрінен де, сондай-ақ жекелеген тәуекелдерден немесе олардың бір бөлігінен (кәсіпорын банкрот болған жағдайда ғана, қарыз алушы қайтыс болған жағдайда ғана және т.б.) сақтандыра алады.

4.7. Пайда алушы (Кредитор) Сақтанушының Қарыз шартының бұзылуы салдарынан келтірілген залалды өтеу туралы талапты Сақтанушыға қоймайынша, Сақтандырушыға тікелей сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы талап қоюға құқылы емес.

5. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАУ ТӘРТІБІ

5.1. Сақтандыру шарты Сақтандырушының ішкі құжаттарына сәйкес белгіленген форматтағы Сақтанушының өтініш-сауалнамасы негізінде жасалады, онда Сақтанушы (өкіл) сақтандыру объектісі туралы дәл және толық мәліметтерді және өтініш-сауалнама бланкісінің деректемелеріне сәйкес басқа да қажетті ақпаратты көрсетуге міндетті. Сақтандыруға өтініш-сауалнама Сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады.

5.2. Сақтандыру шарты жазбаша нысанда мынадай жолмен жасалады:

а) тараптардың сақтандыру шартын жасауы;

б) Сақтанушының осы Ережелерге қосылуы және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін беруі.

Сақтандыру шарттары мен сақтандыру полисінің нысандары Сақтандырушының ішкі құжаттарымен бекітіледі.

5.3. Сақтанушы сақтандыру шартын тараптардың сақтандыру шартын жасауы және оған қол қоюға өкілеттігі бар тұлғалардың электрондық цифрлық қолтаңбасы арқылы екі тараптан куәландыруы арқылы электрондық нысанда жасауы мүмкін.

5.4. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын және оның туындауынан болуы мүмкін залалдардың мөлшерін (сақтандыру тәуекелін) айқындау үшін елеулі маңызы бар, өзіне белгілі барлық мән-жайларды хабарлауға міндетті.

5.5. Сақтанушы сақтандыруға қабылданатын сақтандыру тәуекелінің дәрежесін анықтау мақсатында Сақтандырушы қойған өзге де сұрақтарға жауап беруге міндетті.

5.6. Сақтандырылушы, бенефициарлық меншік иесі туралы ақпараттың дұрыстығы үшін Сақтанушы жауапты болады.

5.7. Сақтанушы Сақтандыру шартын жасау алдында Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес Сақтанушы (оның өкілі) мен бенефициарлық меншік иесін сәйкестендіру үшін қажетті құжаттарды ұсынуға міндетті.

5.8. Сақтандырушы Сақтанушы хабарлаған мәліметтерді барлық заңды тәсілдермен тексеруге құқылы.

5.9. Қағаз нысанда ресімделген Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда Сақтандырушы Сақтанушының өтініші бойынша түпнұсқасымен бірдей заңды күші бар жоғарғы оң жақ бұрышында «Телнұсқа. ***** жылғы № ***** Сақтандыру шартының нұсқасы жарамсыз» жазбасымен және Сақтандыру шартының бастапқы берілген күнін көрсете отырып телнұсқасын береді (электрондық нысанда жасалған шарттарға қолданылмайды).

6. САҚТАНДЫРУ СОМАЛАРЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ. ФРАНШИЗА

6.1. Сақтанушының Шарт күшіне енген сәтте Қарыз шарты бойынша Кредитор алдындағы міндеттемелерін ақшалай бағалау сақтандыру сомасы болып есептеледі.

6.2. Сақтандыру сомасының мөлшері Борышкердің Кредитор алдындағы қарыз шарты бойынша міндеттемелерінің мөлшерінен аспауға тиіс. Сақтандыру сомасы Қарыз шарты бойынша бастапқы жарна мөлшерінде белгіленуі мүмкін.

6.3. Сақтандыру шарты бойынша төленуге тиісті сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісі мен сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру тарифтері бойынша есептеледі.

6.4. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын Сақтандыру шартындағы сақтандыру жарналарын төлеу кестесіне сәйкес қолма-қол ақшалай немесе қолма-қол ақшасыз нысанда мерзімді сақтандыру жарналары түрінде бір мезгілде немесе тараптардың келісімі бойынша бөліп-бөліп төлеуге тиіс.

6.5. Сақтанушы сақтандыру шартында көрсетілген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген күннен бастап Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Сақтандыру шартын біржақты тәртіппен бұзуға құқылы. Егер сақтандыру жағдайы басталған сәтте сақтандыру сыйлықақысы немесе бірінші сақтандыру жарнасы әлі төленбесе, Сақтандырушы осындай Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындаудан босатылады.

6.6. Егер кейінгі (кезекті) сақтандыру жарнасы уақтылы төленбесе, онда Сақтандырушы Сақтанушыға осы мерзім аяқталғаннан кейін туындайтын құқықтық салдарды көрсете отырып, кемінде күнтізбелік 15 (он бес) күнді құрайтын белгілі бір сақтандыру жарнасын төлеу мерзімін тағайындайды.

6.7. Сақтанушы осы Ережелердің 6.6-тармағында көрсетілген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлемеген жағдайда Сақтандырушы осы мерзім өткеннен кейін Шартты бұзуға құқылы.

6.8. Егер Сақтанушы кезекті жарнаны төлеуді кешіктірсе және сақтандыру жағдайы орын алса, сақтандыру сыйлықақысының төленбеген бөлігін Сақтанушы дереу енгізуге тиіс. Егер Сақтанушы кезекті жарнаның мерзімі өткен мөлшерін енгізбесе, онда Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.

6.9. Сақтандыру шартында сақтандыру сомасы мен сақтандыру тарифін негізге ала отырып, Сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы немесе әрбір объект бойынша және/немесе әрбір сақтандыру тәуекелі бойынша сақтандыру сыйлықақысы белгіленуі мүмкін.

6.10. Сақтандыру шарты шарт қойылмайтын/шарт қойылатын франшиза туралы шартпен жасалуы мүмкін.

6.11. Франшиза мөлшері Сақтандырушының шешімдері негізінде Сақтандыру шартында белгіленеді және әрбір нақты сақтандыру шарты немесе сақтандыру тәуекелі үшін жеке-жеке ескертіледі.

6.12. Егер сақтандыру шартында франшизаның түрі көрсетілмесе, онда франшиза шарт қойылмайтын деп есептеледі.

6.13. Сақтандыру сомасының, сыйлықақылардың, франшизалардың валютасы - егер шартта өзгеше көрсетілмесе, қазақстандық теңге.

7. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

7.1. Сақтандыру шарты күнтізбелік 12 (он екі) айға немесе Тараптардың келісімімен айқындалған және Сақтандыру шартында көрсетілген өзге мерзімге жасалады.

7.2. Сақтандыру шарты, егер онда өзгеше көзделмесе, Сақтандырушының банк шотына немесе кассасына сақтандыру сыйлықақысы түскен күннен кейінгі күннен бастап немесе Сақтандыру шартында көрсетілген күннен бастап күшіне енеді.

7.3. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

7.4. Сақтандыру шарты, егер Шартта өзгеше көзделмесе, Қазақстан Республикасының заң актілерінің, осы Ережелерінің нормаларына сәйкес өзінің қолданылуын тоқтатады.

7.5. Егер Сақтандыру шартында өзгеше айтылмаса, онда тараптардың келісімі бойынша тараптардың бірі бұл туралы Сақтандыру шарты тоқтатылған күнге дейін 30 (отыз) күнтізбелік күн бұрын хабардар еткен және қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеген жағдайда Сақтандыру шарты келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін.

7.6. Бір жылдан астам мерзімге сақтандыру кезінде сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы әрбір жыл үшін сақтандыру сыйлықақыларының сомасы ретінде белгіленеді. Бұл ретте, толық емес жыл үшін сақтандыру сыйлықақысы мынадай формула бойынша есептеледі: $Пнеп. = СТ \times (N/12)$, мұнда: Пнеп. - толық емес жыл үшін сақтандыру сыйлықақысы (бір жылдан астам сақтандыру кезінде); СТ – сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру тарифі; N- толық емес жылдағы сақтандыру арқылы қорғау айларының саны.

7.7. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

8. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

8.1. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан Ережелерде/Сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру шарттарын, өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
- 2) сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асыру туралы талап етуге;
- 3) онда айтылған талаптармен сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;
- 4) сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлес өзгеруімен сақтандыру тәуекелін өзгертуге;
- 5) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;
- 6) Сақтандыру құпиясына;
- 7) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына, сондай-ақ Сақтандыру шартына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға.

8.2. Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін елеулі мәні бар өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға;
- 2) сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде тәуекелдердегі барлық елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға уақтылы хабарлауға;
- 3) Сақтандыру шартын жасау кезінде және қолданылу кезеңінде Сақтандырушыны Сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру объектісіне қатысты басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы хабардар етуге;
- 4) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасауға және оны Сақтандыру шартының бүкіл қолданылу кезеңіне сүйемелдеуге байланысты іс-шараларды жүргізу үшін қажетті жағдайлар жасауға;
- 5) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйлықақысын төлеуге;
- 6) егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, Сақтандырылушының сақтандыру шартын жасауға келісімін алуға;
- 7) Сақтандырушының дербес деректерді жинауға және өндеуге Сақтандырылушының келісімін алуға;
- 8) Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтандырушыны сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы дереу хабардар етуге;
- 9) Ережелерде/Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыны хабардар етуге;
- 10) сақтандыру жағдайынан болатын шығындарды болғызбау немесе азайту бойынша шаралар қабылдауға;
- 11) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы шешуге мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге;
- 12) Сақтандырушының бірінші жазбаша талабы бойынша Сақтандырушы төлеген сақтандыру төлемінің сомасын талапта көрсетілген мерзімде, талапты алған күннен бастап қайтаруды жүзеге асыруға;
- 13) егер Сақтандыру шартында өзгеше айтылмаса, сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оларға келтірілген шығындарды дәлелдеу ауыртпалығын көтеруге, оның ішінде сараптама жүргізуге ақы төлеуге, сарапшылардың оқиға орнына баруына, мамандарды тартуға және консультацияға, қажетті құжаттарды және т.б. жинауға;
- 14) Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес Сақтанушыны (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін/Сақтандырылушыны тиісінше тексеру үшін Сақтандырушыға қажетті құжаттарды, мәліметтерді ұсынуға;
- 15) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап қою құқығының Сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз етуге;
- 16) Сақтандырылушыны Кәсіби жауапкершілікті ерікті сақтандыру шарттарымен, оның ішінде Ережелерден/Заңды тұлғалардың қарыздарын ерікті сақтандыру шартынан

туындайтын тараптардың құқықтарымен және міндеттерімен таныстыруға және оның келісімін алуға;

17) сақтандыру шарттарын орындауға (Сақтандырылушылардың Сақтандыру шартының талаптарын бұзуы Сақтанушының өзінің Сақтандыру шартының талаптарын бұзуы ретінде бағаланады).

8.3. Сақтандырушы құқылы:

1. Сақтанушы (Сақтандырылушы) ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандыру шартының талаптары мен шарттарын орындауын тексеруге;

2. сақтандыру жағдайын тексеруге қатысуға;

3. сақтандыру жағдайының басталу себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтауға, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салуға;

4. Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;

5. қажет болған жағдайда құзыретті органдарға сақтандыру жағдайының басталу фактісі мен себебін растайтын тиісті құжаттар мен ақпаратты ұсыну туралы сұрау салу жіберуге;

6. Ережелерде/Сақтандыру шартында көзделген тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемінен бас тартуға;

7. тәуекелдің туындауына ықпал ететін мән-жайлардың болуын кез келген уақытта инспекциялауға және тексеруге;

8. тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда Сақтандыру шартының шарттарын өзгертуді және/немесе тәуекелдің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге;

9. Сақтанушының/Сақтандырылушының келісімімен Сақтанушының/Сақтандырылушының атынан және тапсырмасы бойынша сотта істі жүргізуді өзіне алуға;

10. Сақтандырушыға қойылатын талаптардың мөлшеріне Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;

11. Сақтандыру жағдайы салдарынан зиян келтірілгені үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығын ұсынуға;

12. Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандыру шартының шарттарын бұзған жағдайда сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуға;

13. Сақтандырушыға Сақтанушыны (оның өкілін) және бенефициарлық меншік иесін/Сақтандырылған тұлғаны қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының заңнамасының және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес тиісті тексеруді жүргізу үшін қажетті құжаттар мен мәліметтерді Сақтанушыдан талап етуге;

14. егер Сақтанушы (оның өкілі) және бенефициарлық меншік иесі/Сақтандырылушы/Пайда алушы жүзеге асыратын операцияларды зерделеу барысында іскерлік қатынастардың қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру мақсатында пайдаланылуы мүмкін деген күдік туындаған жағдайда, Сақтанушымен іскерлік қатынастарды тоқтатуға;

15. Осы Ережелерде/Сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;

16. Сақтандыру шартында көзделген және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға.

8.4. Сақтандырушы міндетті:

1) Сақтанушыны Сақтандырушының интернет-ресурсында орналастырылған Сақтандыру ережелерімен (Сақтанушы осы Ережелермен дербес таныса алады) таныстыруға <https://ictransoil.kz> және оның талап етуі бойынша Сақтандыру ережелерінің көшірмесін ұсынуға (жіберуге);

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру шартында/осы Ережелерде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін жұмсалған шығыстарды өтеуге;

4) сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылданған жағдайда Пайда алушыға бас тарту себебінің дәлелді негіздемесін жіберуге;

5) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

6) Сақтанушы не өкілі сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оларды жетіспейтін құжаттар туралы құжаттардың жетіспеу фактісі анықталған сәттен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде хабардар етуге. Бұл ретте Сақтанушыны/Сақтандырылушыны (Пайда алушыны) жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету мерзімі Сақтандыру шартымен өзгертілуі мүмкін;

7) Сақтанушыдан/Сақтандырылушыдан (Пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына қайта бағыттауға;

8.5. Тараптардың құқықтары мен міндеттерінің тізбесі толық болып табылмайды, тараптардың жекелеген міндеттері осы Ережелердің басқа тармақтарында көзделген, Сақтандыру шартында кеңейтілуі/өзгертілуі мүмкін.

9. САҚТАНУШЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ІС-ӘРЕКЕТТЕРІ

9.1. Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

1) ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді барлық шараларды қабылдауға;

2) уәкілетті мемлекеттік және өзге де құзыретті органдардың оқиғаны құжаттамалық ресімдеуін қамтамасыз етуге;

3) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білген күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей жазбаша түрде Сақтандырушыны немесе оның уәкілетті өкілін сақтандыру жағдайы туралы хабардар етуге, өзіне сақтандыру жағдайының мән-жайлары, келтірілген зиянның түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға, Сақтандырушымен одан арғы іс-қимылдарды келісуге;

4) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайына байланысты қойылатын барлық талаптар туралы дереу хабарлауға;

5) Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;

6) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орнын және келтірілген зиянды/залалды тексеруді, залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеп-тексеруді жүргізуге, залалды азайту бойынша іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруге;

7) залал үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығын қамтамасыз етуге;

9.2. Егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлау және қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қабылдау міндеті ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін Сақтандырылушыға жүктеледі.

9.3. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталуы туралы келісілген мерзімде хабардар етпеу оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

9.4. Сақтандырушы немесе оның өкілдері Сақтанушыға ол үшін қажетті шаралар қабылдауды көрсете отырып, үшінші тұлғалардың зақымданған мүлкін құтқаруға және сақтауға қатысуға құқылы.

10. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

10.1. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оларға келтірілген шығындарды дәлелдеу Сақтанушыға (Пайда алушыға, Сақтандырылушыға) жүктеледі.

10.2. Сақтандыру төлемін алу үшін Сақтанушы (Сақтандырылушы) құжат жүзінде дәлелдеуге міндетті:

- 1) сақтандыру жағдайының болуын;
- 2) сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде келтірілген залалдардың мөлшерін.

10.3. Сақтанушы (Сақтандырылушы) сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға мынадай құжаттарды ұсынуы тиіс:

10.3.1. жеке басын куәландыру және сақтандыру төлемін алу шарттарын сақтау үшін:

- 1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы өтініш;
- 2) Сақтандыру шартының көшірмесі;
- 3) сақтандыру компаниясында (Сақтандырушыда) іс жүргізу және сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхат (заңды тұлға үшін немесе егер Сақтандырылушының/Пайда алушының мүддесін Өкіл білдірген жағдайда);
- 4) Сақтанушы (Сақтандырылушы)/Пайда алушы өкілінің жеке басын куәландыратын құжаттың мәліметтері;

5) Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының және Сақтандырушының ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес Пайда алушыны тиісінше тексеру үшін Сақтандырушыға қажетті құжаттар мен мәліметтер.

10.3.2. сақтандыру жағдайының болуын және зиянның мөлшерін дәлелдеу үшін:

- 1) сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, сыныптауды және есепке алуды жүзеге асыратын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын құжаттар;
- 2) Сақтанушының барлық қосымшаларымен, өзгерістерімен және толықтыруларымен бірге Кредитормен жасаған қарыз шартының (шарттарының) көшірмесі;
- 3) Кредитордың Сақтанушыға Қарыз нысанасын беру фактісін растайтын төлем құжаты (құжаттар) немесе қабылдау-тапсыру актісі (актілер), сондай-ақ Қарыз нысанасының сомасы, саны, атауы және басқа да сипаттамалары;

- 4) Сақтанушының Қарыз нысанасын Кредиторға қайтару фактісін растайтын төлем құжаты (құжаттар) немесе қабылдау-тапсыру актісі (актілер), сондай-ақ Қарыз нысанасының сомасы, саны, атауы және басқа да сипаттамалары;
 - 5) Сақтанушының Қарыз нысанасын қайтару мерзімі мен тәртібін бұзғаны туралы және Қарыз нысанасын қайтару туралы талап қою туралы Кредитордың Сақтанушыға жазбаша шағымы,
 - 6) сақтанушының сақтандыру жағдайы басталған күнгі берешегінің (негізгі борышының) жай-күйі туралы кредитордың (пайда алушының) анықтамасы;
 - 7) заңды тұлға - сақтанушыны немесе жеке тұлғалар - сақтанушылар (қарыз алушылар) үшін жұмыс беруші - кәсіпорынды банкрот деп тану туралы заңды күшіне енген сот шешімі және заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркелімнен шығару туралы әділет органдарының шешімі (бар болса);
- Кредитордың Сақтанушымен Сақтанушының Қарыз нысанасын қайтару мерзімі мен тәртібін бұзуы мәселесі бойынша хат алмасуы (бар болса); Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және келтірілген залалдың мөлшерін растайтын өзге де дәлелдемелерді ұсынуға құқылы.
- 10.4. Жекелеген жағдайларда Сақтандырушы, егер қолда бар дәлелдемелер негізінде келтірілген залалдың мөлшерін бағалау мүмкін болмаса немесе сақтандыру жағдайы туралы қосымша мәліметтер алу талап етілсе, жоғарыда көрсетілмеген өзге де құжаттарды ұсынуды талап етуге құқылы.
- 10.5. Орын алған оқиға туралы неғұрлым толық ақпарат алу мақсатында Сақтандырушы оқиғаның басталу мән-жайлары туралы ақпараты бар кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың құзыретті органдарынан мәліметтер сұратуға, сондай-ақ оның туындау себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға құқылы.
- 10.6. Сақтандыру шартында сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін өзге де талаптар көзделуі мүмкін.

11. ШЫҒЫНДАР МӨЛШЕРІН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНІҢ МӨЛШЕРІН АЙҚЫНДАУ

- 11.1. Сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінде, бірақ сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан немесе сақтандыру төлемінің лимитінен аспайтын мөлшерде Кредитордың пайдасына жүзеге асырылады.
 - 11.2. Сақтанушыға келтірілген зиянның мөлшері ұсынылған құжаттардың негізінде, бірақ сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан немесе сақтандыру төлемінің лимитінен аспайтын мөлшерде айқындалады.
 - 11.3. Тараптар арасында шығындардың себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда тараптардың әрқайсысы қосымша тәуелсіз бағалау жүргізуді талап етуге құқылы. Мұндай бағалау оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі.
 - 11.4. Егер мұндай шығыстар қажет болған немесе Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілген болса, тіпті тиісті шаралар нәтижесіз болған жағдайда да, Сақтанушы залалдардың алдын алу немесе оларды азайту мақсатында шеккен шығыстар Сақтандырушы тарапынан өтелуге жатады. Сақтандыру шартында жоғарыда көрсетілген шығыстар бойынша сақтандыру сомасына қатысты лимит көзделуі мүмкін.
- Мұндай шығындар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемақысының жалпы сомасы үшінші тұлғалардың мүлкіне зиян келтіру тәуекелі үшін сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы тиіс. Егер шығындар Сақтанушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қатысы жоқ толық мөлшерде өтеледі.

12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ

11.1. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының басталуы туралы өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін Сақтандырушы мынадай іс-қимылдарды жүзеге асырады:

1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды; Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; салдарынан залал келтірілген оқиғаның туындау фактісі мен себептерін айқындайды; сарапшыларды тарту қажеттілігін айқындайды, өзге де іс-әрекеттерді жүзеге асырады;

2) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

11.2. Сақтандырушы Сақтандыру төлемін Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) осы Ережелерде және Сақтандыру шартында көрсетілген құжаттар негізінде жүзеге асырады.

11.3. Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру төлемін франшизаны ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінен аспауы тиіс.

11.4. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылушының) ықтимал шығындарды азайту үшін оған әдейі ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолданбауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

11.5. Егер Сақтанушы (Сақтандырылушы) осы Ережелерде көрсетілген құжаттарды ұсынбаса немесе залалдың туындау мән-жайлары мен оның мөлшеріне қатысты көрінеу жалған мәліметтер ұсынса, сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

11.6. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру шарты өзінің қолданылуын тоқтатады.

11.7. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдайды және сақтандыру төлемін жүргізеді немесе орын алған оқиғаны сақтандыру жағдайы деп тану үшін құжаттардың соңғысын алған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан дәлелді бас тартуды жібереді.

11.8. Сақтандырушы сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.

11.9. Егер құқық қорғау органдары Сақтанушыға/Сақтандырылушыға қатысты қылмыстық іс қозғап, залалдың туындауына әкеп соққан мән-жайларды тергеп жатса немесе уәкілетті органдарда сақтандыру төлемінен бас тартуға негіз болуы мүмкін материалдар болса, Сақтандырушы тергеу немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін кейінге қалдыруға құқылы, бұл туралы Сақтанушыны (Сақтандырылған тұлғаны) жазбаша түрде кешіктіру себептерін көрсете отырып хабардар етеді.

11.10. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы сотқа шағым жасауы мүмкін.

11.11. Сақтандырушы Сақтандыру шартында көзделген сақтандыру төлемінің мерзімі өткенге дейін ҚР«Сақтандыру қызметі туралы» Заңының 52-4-бабында көзделген жосықсыз мінез-құлық белгілерін анықтаған кезде, Сақтандырушы сақтандыру төлемін

жүзеге асыруды отыз күнтізбелік күнге дейінгі мерзімге тоқтата тұруға құқылы, бұл ретте тоқтата тұру күнінен кейінгі күннен кешіктірмей сақтанушыны (пайда алушыны) сақтандыру төлемін тоқтата тұру туралы хабардар етеді.

13. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

13.1. Егер сақтандыру жағдайы мына себептердің салдарынан орын алса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға құқылы:

- 1) қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, Сақтанушының (Пайда алушының) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
- 2) Сақтанушының (Пайда алушының) заң актілерінде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыстар немесе сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған іс-әрекеттері.

13.2. Егер сақтандыру жағдайы мына себептердің салдарынан орын алса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:

- 1) ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті зақымданудың;
- 2) кез келген әскери іс-қимылдар немесе әскери операциялар/арнайы операциялар және олардың зардаптары, зымырандармен, снарядтармен, бомбалармен, басқа да құралдармен, соғыс және ұрыс операцияларын жүргізу құралдарымен зақымдануы немесе жойылуы, қарақшылық іс-қимылдар, сондай-ақ азаматтық соғыс, халықтық толқулар, көтерілістер, төңкерістер, жаппай тәртіпсіздіктер және ереуілдер;
- 3) радиациялық, химиялық немесе бактериологиялық зақымданудың кез келген нысанындағы ядролық энергияның әсері;
- 4) Сақтанушының, оның тұрақты, уақытша және маусымдық қызметкерлерінің, тағылымдамадан өтушілерінің, практиканттарының, сондай-ақ Сақтанушыда мердігерлік, тасымалдау, жеткізу, жалға алу және өзге де азаматтық-құқықтық шарттар мен мәмілелер бойынша қызмет атқаратын тұлғалардың қасақана әрекеттері (әрекетсіздігі) немесе өрескел абайсыздығы; Сақтанушының құрылтайшыларының, қатысушыларының, пайшыларының, акционерлерінің, сондай-ақ онымен еңбек қатынастарында тұрған тұлғалардың Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жауапкершілік көзделген әрекеттері;
- 5) ерікті түрде тарату;
- 6) коммерциялық кәсіпорынның бейінін өзгерту;
- 7) кәсіпорынды білікті емес басқару (кәсіпорын басшысының және басқарма мүшелерінің кәсіпорынның залалдарына және/немесе банкроттығына әкеп соғуы мүмкін бірнеше рет жіберген кәсіби қателері);
- 8) Сақтанушының Кредитордан алған қарызды мақсатсыз кез келген пайдалануы.
- 9) Сақтанушының сотқа берген өтініші негізінде немесе онымен үлестес тұлғаның өтініші бойынша танылған, жалған және/немесе қасақана, оның ішінде ерікті банкроттық;

13.3. Сақтандыру арқылы қорғау талаптарға және/немесе қуынымдарға қолданылмайды:

- 1) сақтандыру аумағының шегінен тыс жерде келтірілген немесе сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын залалды өтеу туралы;
- 2) сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні Сақтанушыға белгілі болған фактіге, жағдайға, мән-жайларға, қатеге немесе сақтандыру оқиғасына байланысты туындайтын талаптар;
- 3) зиян келтіруге кінәлі тұлға Кредитордың өзі болып табылған жағдайда;

4) қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен немесе қызметтің экологиялық қауіпті түрімен байланысты объектінің қызметі/іс-әрекеттері нәтижесінде зиян келтіру туралы.

13.4. Өтелуге жатпайды:

1) айыппұлдар салу, тұрақсыздық айыбын өндіріп алу және басқа да санкциялар (азаматтық, қылмыстық, әкімшілік немесе шарттық болсын) салдарынан келтірілген залалдар;

2) үшінші тұлғалардың моральдық залалын, жанама залалдарын өтеу туралы талаптар, оларға мыналар жатады: сақтандыру жағдайы нәтижесінде өндірістің, қызметтің және т.б. тоқтап қалуынан туындаған шығыстардың ұлғаюы, ұтылған пайда;

3) Сақтанушының жарамсыз (жойылған) мүлікті жою бойынша шығыстары.

13.5. Сақтандырушы сақтандыру төлемдерінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы, егер Сақтанушы:

1) осы Ережелердің 8.2-тармағында көзделген міндеттерді орындамаған болса;

2) Сақтандырушыға осы Шарттың 10.3-тармағында көзделген сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды ұсынбаған болса.

13.6. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар да негіз болуы мүмкін:

1) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер беруі;

2) Сақтанушының сақтандыру жағдайынан болған залалды азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамауы;

3) Сақтанушының залал келтіруге кінәлі тұлғадан мүліктік сақтандыру бойынша залалды тиісті өтеуді алуы;

4) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тексеруге және оларға келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі жасауы;

5) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау/уақтылы хабарламау;

6) Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығына көшу үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы. Егер сақтандыру төлемі жүзеге асырылған болса, Сақтандырушы оны толық немесе ішінара қайтаруды талап етуге құқылы;

7) мемлекеттік органдардың өкімі бойынша мүлікті алып қою, тәркілеу, реквизициялау, тыйым салу немесе жою салдарынан туындаған залалдар үшін сақтандыру төлемін жүзеге асырудың басқа да жағдайлары.

13.6. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар да негіз болуы мүмкін:

1) Сақтанушыға/Сақтандырылушыға қатысты кез келген елдің (Еуропалық одақ, АҚШ, Ұлыбритания және басқалар) немесе мемлекеттік және/немесе халықаралық ұйымның (ОFAC, БҰҰ ҚК, FATF қоса алғанда, бірақ онымен шектелмей) юрисдикциясына сәйкес салынған санкциялардың болуы;

2) қызметтің қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру, жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру және/немесе Сақтанушының заңсыз, құқыққа қарсы, қылмыстық қызметті жүзеге асыру мақсатында пайдаланылуы мүмкін деген күдіктің туындауы, және/немесе Сақтанушының Қоғамды қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру, терроризмді қаржыландыру, жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру процестеріне немесе өзге де қылмыстық қызметке тартуға бағытталған әрекеттер жасауы;

3) Сақтанушының Шарттың шарттарын, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының және осы Ережелердің ережелерін сақтамауы Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға әкеп соғады.

13.7. Сақтандырушыны Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату Сақтандырушыны бір мезгілде Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады.

14. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЛАРЫ

14.1. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (сақтандырылушы) Сақтандырушыға сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушының атына электрондық хат жіберу арқылы дереу хабарлауға міндетті.

14.2. Маңызды деп, кез келген жағдайда, келесі өзгерістер танылады:

- 1) Сақтанушының/Сақтандырылушының қызмет түрлерінің өзгеруі;
- 2) қосарланған сақтандырудың болуы;

3) сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтанушының өтінішінде көрсетілген шарттардың/мәліметтердің өзгеруі.

14.3 Сақтандыру шартында тәуекел дәрежесінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер ескертілуі мүмкін.

14.4. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген сақтандырушы сақтандыру шартының шарттарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

14.5. Егер Сақтанушы немесе Сақтандырылушы сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі сақтандыру шартымен белгіленеді.

14.6. Сақтанушы немесе Сақтандырылушы осы Ережелердің 14.1-тармағында көрсетілген міндеттерді орындамаған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және шартты бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге құқылы.

14.7. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, сақтандырушының сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

15. КЕРІ ТАЛАП ҚОЮ ҚҰҚЫҒЫ (СУБРОГАЦИЯ)

15.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға ол төлеген сома шегінде Сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандырушы сақтандыру нәтижесінде өтеген шығындар үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы ауысады.

15.2. Сақтандырушыға ауысқан кінәлі тұлғаға талап қою құқығын ол ҚР азаматтық заңнамасының ережелері мен талаптарын сақтай отырып жүзеге асырады.

16. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ТОҚТАТУ ШАРТТАРЫ

16.1. Шарттың қолданылуы мынадай жағдайларда тоқтатылады:

- 1) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанда;
- 2) тараптардың келісімі бойынша;
- 3) Сақтандырушының Сақтандыру шартының шарттарында айқындалған сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы (егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе).

16.2. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген міндеттемелерді тоқтатудың жалпы негіздерінен басқа, Шарт келесі жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылғанда және сақтандыру жағдайынан өзге мән-жайлар бойынша сақтандыру тәуекелінің болуы тоқтатылғанда;
- 2) өзінің кәсіпкерлік тәуекелін немесе осы қызметке байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандырған сақтанушының кәсіпкерлік қызметін белгіленген тәртіппен тоқтатуы;
- 3) егер сақтандырушы сақтанушыны ауыстыруға қарсылық білдірсе, ал шартта немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде өзгеше белгіленбесе, сақтанушы мүліктік сақтандыру объектісін иеліктен шығарған жағдайда;
- 4) Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген жағдайда;
- 5) Сақтандырушыны ерікті түрде таратуға рұқсат беру туралы уәкілетті органның шешімі күшіне енген жағдайда;
- 6) Сақтандыру шартында көзделген жағдайларда Сақтанушының немесе Сақтандырушының талап етуі бойынша;
- 7) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген тәртіппен Сақтандырушы ресімдеген сақтандыру полисіне енгізілген шарттар мен мәліметтердің өзгеруі.

Көрсетілген жағдайларда сақтандыру шарты шартты тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап екінші тарапты 10 күнтізбелік күн ішінде жазбаша түрде хабардар етуге тиіс. Хабарлама мерзімі өткен жағдайда, шартты бұзу екінші тараптың бұзу туралы хабарламаны алған күнінен бастап жүзеге асырылады.

16.3. Сақтанушы сақтандыру шартынан кез келген уақытта бас тартуға құқылы.

16.4. Осы Ережелердің 16.1-тармағының 2-тармақшасы бойынша Шартты мерзімінен бұрын бұзу ниеті туралы Тараптар бір-бірін бұзу болжанған күнге дейін кемінде 30 (отыз) күнтізбелік күн бұрын хабардар етуге міндетті.

16.5. Егер Сақтандыру шартының қолданылуы осы Ережелердің 16.1-тармағының 1,3-тармақшаларына сәйкес тоқтатылған жағдайларда Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу туралы хабарлама талап етілмейді.

16.6. Сақтандырушыны тарату кезінде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) қайтару Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленген кредиторлардың талаптарын қанағаттандыру кезектілігіне сәйкес жүзеге асырылады.

16.7. Осы Ережелердің 16.2-тармағында көзделген негіздер бойынша Сақтанушының талап етуі бойынша Шарт мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушы төлеген сақтандыру сыйлықақысын, бірақ сақтандыру сыйлықақысы сомасының 30%-ын құрайтын жұмсалған шығыстарды, сондай-ақ Шарт бойынша осы сақтандыру объектісіне қатысты жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегерее отырып, сақтандыру шартының аяқталмаған кезеңі үшін қайтарады. Егер Сақтанушының талаптары Сақтандырушының сақтандыру шартының шарттарын орындамауына немесе тиісінше орындамауына байланысты болса, онда Сақтандырушы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйлықақысын толығымен қайтарады.

16.8. Шартты мерзімінен бұрын тоқтатқан кезде Сақтандырушының талап етуі бойынша соңғысы Сақтанушыға Шарттың қолданылу мерзімінің аяқталмаған кезеңі үшін ол төлеген сақтандыру сыйлықақысын сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасының 30% мөлшерінде іс жүргізуге жұмсалған шығыстарды шегере отырып, сондай-ақ Шарт бойынша осы сақтандыру объектісіне қатысты жүргізілген сақтандыру төлемдерін шегере отырып, қайтарады. Егер Сақтандырушының талаптары Сақтанушының Шарттың

шарттарын орындамауына немесе тиісінше орындамауына байланысты болса, онда Сақтандырушы Сақтанушыға ол төлеген сақтандыру сыйлықақыларын қайтармайды.

16.9. Осы Ережелердің 16.3-тармағында көзделген негіздер бойынша Сақтанушының талап етуі бойынша Шартты мерзімінен бұрын тоқтату кезінде, егер бұл 16.1, 16.2-тармақтарда көрсетілген мән-жайлармен байланысты болмаса, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы не оның бір бөлігі қайтарылуға жатпайды.

16.10. Сақтанушы – жеке тұлға сақтандыру шартын жасаған күннен бастап он төрт күнтізбелік күн ішінде одан бас тартқан жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға алынған сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын), сақтандыру қолданылған уақытқа пропорционалды есептелген сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) бір бөлігін және сақтандыру шартын бұзуға байланысты алынған сақтандыру сыйлықақысының (сақтандыру жарналарының) он пайызынан аспауға тиіс шығыстарды шегере отырып, қайтаруға міндетті.

16.11. Кезекті сақтандыру жарнасын уақытылы төлемеген жағдайда, сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу кезінде Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру арылы қорғаудың қолданылуы кезекті сақтандыру жарнасын төлеу мерзімі өткен күннен кейінгі күннен бастап тоқтатыла тұрады және осы кезеңде сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы. Сақтандыру арқылы қорғау Сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен кезекті жарна төленген сәттен бастап қайта басталады. Бұл ретте сақтандыру шартының қолданылу мерзімі және сақтандыру арқылы қорғау ұзартылмайды;

16.12. Сақтандыру шартын жарамсыз деп танудың талаптары, негіздері мен салдарлары Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес айқындалады.

17. ҚОСЫМША ШАРТТАР. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

17.4. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша Сақтандыру ережелерінің жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды, сондай-ақ Сақтандыру шартын жасау кезінде айқындалатын қосымша шарттарды көздейтін Сақтандыру шарты жасалуы мүмкін.

17.5. Осы Ережелерде қамтылған және сақтандыру шартының мәтініне енгізілмеген шарттар, егер шартта осындай ережелерді қолдануға тікелей көрсетілсе және Ережелердің өзі шартта баяндалса не оған қоса берілсе, тараптар үшін міндетті. Соңғы жағдайда шартты жасау кезінде Сақтанушыға Ережелердің берілгені Тараптармен шартта куәландырылуы тиіс.

17.6. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында қосымша келісім жасау жолымен жазбаша түрде жасалады.

17.7. Мынадай жағдайларда Сақтандыру шартына өзгерістер мен толықтырулар енгізіледі:

Сақтанушыны ауыстыру;

тәуекел дәрежесінің және сақтандыру сомасы/сыйлықақы мөлшерінің өзгеруі;

Ережелерде/Сақтандыру шартында көзделген өзге де жағдайлар.

17.8. Сақтандырушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтіндей дәрежеде бір немесе бірнеше Сақтандырушыларға, Сақтандырылған тұлғаларға бағдарланған жеке сақтандыру шарты немесе сақтандыру шарттарының жеке тобы бойынша сақтандыру шарттарын Ережелердің негізінде қалыптастыруға құқылы.

17.9. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы келісім бойынша Ережелердің жекелеген ережелерін өзгертуді, алып тастауды көздейтін сақтандыру шарттары, сондай-ақ сақтандыру шартын жасау кезінде айқындалатын қосымша шарттар жасалуы мүмкін.

17.10. Сақтандырушы мен Сақтанушы (Пайда алушы) арасында туындайтын барлық дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

17.11. Тараптар арасында келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.

17.12. Жеке тұлғалар (оның ішінде жеке кәсіпкерлер) және (немесе) шағын кәсіпкерлік субъектілері болып табылатын Сақтанушы / Сақтандырылушы / Пайда алушы сақтандыру омбудсманының шешімін алғаннан кейін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сотқа жүгінуге құқылы.

17.13. Сақтандырушы мен Сақтанушы Шартты орындау процесінде сыбайлас жемқорлықты болдырмау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңдар мен Сақтандырушының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын сақтау үшін барлық қажетті шараларды қабылдауға міндеттенеді, оның ішінде Шарттың әрбір тарабы, олардың үлестес (өзара байланысты) тұлғалары, қызметкерлері және делдалдары Шарт бойынша әрекеттері мен шешімдеріне ықпал ету немесе оны орындауға байланысты өзге де заңсыз артықшылықтар алу мақсатында жеке мүдделері үшін де, үшінші тұлғалардың пайдасына да тікелей немесе жанама түрде ақшалай қаражатты, сыйақыларды, қарыздарды, сыйлықтарды, өзге де орынсыз төлемдерді, пайдалар мен артықшылықтарды ұсынуға және төлеуге құқылы еместігіне кепілдік береді.